

Financiële educatie heeft effect op kennis en gedrag

Artikel: Kaiser, T., Lusardi, A., Menkhoff, L., & Urban, C. J. (2020). *Financial Education Affects Financial Knowledge and Downstream Behaviors* (Working Paper No. 27057; Working Paper Series). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w27057>

Het artikel in het kort

De auteurs deden een grootschalig onderzoek naar de effecten van financiële educatie op kennis en gedrag. Ze bouwden voort op eerdere meta-analyses en gebruikten verbeterde methoden. Ze keken alleen naar onderzoeken waaruit een causaal verband tussen de interventie en de uitkomsten blijkt. Uit hun meta-analyse van 76 onderzoeken blijkt dat financiële educatie een groot effect heeft op financiële kennis en een gemiddeld effect op financieel gedrag (lenen, sparen, verzekeren en budgetteren). De effecten verminderen in het eerste half jaar na de interventie, en blijven daarna constant.

Achtergrond

Het belang van financiële educatie wordt in steeds meer landen in de wereld erkend. In veel landen zijn programma's voor financiële educatie opgezet om de financiële veerkracht van burgers te vergroten. Toch is er veel discussie over het effect van dergelijke programma's. Veel van deze discussie komt voort uit metastudies waarin kleine effecten van financiële educatieprogramma's gerapporteerd worden. Een veel geciteerd onderzoek is dat van [Fernandes en een aantal collega's uit 2014](#). Sinds die tijd is het aantal onderzoeken naar de effecten van financiële educatie exponentieel gegroeid. En ook de programma's zelf zijn steeds beter geworden. Daarnaast zijn de auteurs kritisch op de methoden die Fernandes en zijn collega's hanteerden. Dat zette de auteurs ertoe aan een nieuwe meta-analyse te doen.

Het onderzoek

De auteurs zetten 76 onderzoeken naar de effectiviteit van financiële educatieprogramma's op een rij. Deze onderzoeken vertegenwoordigen bij elkaar 32 landen, waaronder de VS, Italië, India, Ethiopia en ook Nederland, en 160.000 deelnemers uit alle leeftijdscategorieën. De onderzoekers kozen voor een meta-analyse, een kwantitatieve onderzoeksmethode die het mogelijk maakt om de effecten van interventies uit verschillende onderzoeken met elkaar te vergelijken. Zij hanteerden strenge regels om onderzoeken mee te nemen in hun studie: ze keken alleen naar experimenten (randomized controlled trials), waaruit men echt kan concluderen dat de resultaten het gevolg waren van de interventie. Ook namen ze 13 interventies mee uit het genoemde artikel van Fernandes. Ze gebruikten een meer geavanceerde methode om verschillende typen interventies met elkaar te vergelijken. Ook hanteerden ze een betere maat voor het effect van interventies¹, en haalden ze een aantal fouten uit het onderzoek van Fernandes.

¹ 'Robust Variance Estimation in Meta-Regression with Dependent Effect Size Estimates' (RVE) in plaats van "percentage verklaarde variantie".

De resultaten

Alles bij elkaar is het effect van de onderzochte interventies 0,1 standaarddeviatie. Dit is ongeveer 5,5 keer zo hoog als het eerder gevonden effect van Fernandes. Een dergelijk effect wordt door experts gezien als “gemiddeld” (medium). Het is vergelijkbaar met effecten die worden gevonden in andere domeinen, zoals gezondheid en duurzaamheid. Het gemiddelde effect van alle onderzochte interventies op kennis is 0,2 standaarddeviatie. Dit kan worden bestempeld als een “groot” (large) effect, vergelijkbaar met effecten die in wiskunde- en taalonderwijs worden gevonden.

De onderzoekers vonden geen statistisch significante verschillen tussen verschillende soorten financieel gedrag. De effecten op spaar- en budgetteringsgedrag lijken het sterkst. Maar ook voor leen- en verzekeringsgedrag zien ze significante effecten.

De effecten op gedrag zijn het grootst bij volwassenen (boven de 25 jaar) en het kleinste bij kinderen tot 14 jaar. De effecten op kennis zijn bij kinderen tot 14 juist het grootst.

De effecten op kennis en gedrag zes maanden na de interventie is kleiner dan meteen na de interventie. Na een jaar is het effect stabiel.

De auteurs geven een voorbeeld om te laten zien wat de gevonden effecten in economische zin betekenen. Eén van de onderzoeken is afkomstig uit Kenia. Het effect van de interventie, uitgedrukt in standaarddeviaties, is 0,13. Dit komt overeen met 6 tot 9 maanden “gewoon” onderwijs en vertegenwoordigt een waarde van \$ 1,338 dollar (bij een gemiddeld jaarinkomen van \$ 1.079).

Slechts in een klein deel van de interventies werden ook de kosten bepaald. De gemiddelde kosten voor deze interventies waren \$ 60 per persoon. In de onderwijswereld geldt dit als “lage kosten”.

Conclusie

Financiële educatie heeft een groot effect op financiële kennis. Het effect op financieel gedrag is bescheidener, maar nog steeds gemiddeld. De effecten zijn vergelijkbaar met effecten die in andere domeinen (rekenen, lezen, gezondheid en duurzaamheid) gevonden worden. De effecten zijn ook economisch significant, zeker omdat de gemiddelde kosten van interventies laag zijn. Na zes maanden lijken de effecten kleiner te zijn, daarna blijven ze constant.

1. DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het bepalen van de effectiviteit van financiële educatie.

2. OPMERKELIJK

De auteurs vinden een gemiddeld effect dat drie tot vijf keer zo hoog is als het effect in veelgenoemde meta-analyse uit 2014.

3. NUT

Wereldwijd wordt veel energie gestoken in financiële educatieprogramma's. Er is veel discussie over de effecten van financiële educatie. Het is van belang om te weten of de kosten opwegen tegen de baten.

4. BELANGRIJKSTE BEVINDING

Financiële educatie heeft een statistisch significant effect op zowel kennis als gedrag. Het effect is vergelijkbaar met interventies op andere terreinen (rekenen, lezen, gezondheid en milieu).